



Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Campus De Sterre S22 (Gent, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2019F264
November 2021

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN



Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert nv.

Ruben Willaert nv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	10
2	Bibliografie.....	11



FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	7
---	---

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---



1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
b) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert nv Ten Briele 14.15 8200 Brugge	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Gent
	Deelgemeente	/
	Postcode	9000
	Adres	De Pintelaan – Galglaan 9000 Gent
	Toponiem	Campus De Sterre S22
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 104300 Y _{min} = 190826 X _{max} = 104490 Y _{max} = 190958
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Gent, Afdeling 8, Sectie H, nr's: 742h Figuur 1	

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de sloop van de bestaande bebouwing aan de De Pintelaan te Gent. Vervolgens wordt het vrijgekomen terrein ingericht als grasveld. Het onderzoeksgebied is ca. 3700 m² groot, de geplande werken omvatten een oppervlakte van ca. 1760 m². Het onderzoeksgebied is op heden quasi integraal bebouwd en verhard.

Landschappelijk gezien is Gent gelegen in de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei, in verstedelijkt gebied. Het landschap wordt gedomineerd door de Leie- en Scheldevallei. Het onderzoeksgebied bevindt zich op hoger gelegen terrein dat in het noorden aansluit op de Blandijnberg. In het oosten stroomt de Ottergemse Beek en in het Westen de Leebeek die aansluiten op de gekanaliseerde Schelde en de Ringvaart. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen die rusten op fluviatiele afzettingen van het laat-Pleistoceen. Vanwege het verstedelijkte karakter van het onderzoeksgebied geeft de bodemkaart geen informatie over het aanwezige sediment. Deze locatie, op hoger gelegen terrein, op de rand van de uitgestrekte Scheldevallei moet een beduidende aantrekkingskracht gehad hebben op gemeenschappen jager-verzamelaars, maar ook op vroege landbouwgemeenschappen.

Cartografische bronnen situeren het onderzoeksgebied ten zuiden van de historische kern van Gent. De omgeving viel onder de Sint-Pieters-Buiten parochie en de terreinen waren eigendom van de Sint-Pietersabdij. Het kaartmateriaal wijst op een ruraal en open karakter van de omgeving dat tot in het begin van de 20^e eeuw bewaard blijft. Op de Ferrariskaart is het onderzoeksgebied in gebruik als akker. Langsheen het weggennet is reeds een prille vorm van lintbebouwing waar te nemen. Verspreid in de omgeving zijn ook enkele omwalde hoeves afgebeeld. Op het 19^e-eeuws kaartmateriaal is te zien hoe het onderzoeksgebied in het zuidoosten grenst aan de spoorlijn Gent-Kortrijk en centraal wordt doorsneden door een noordwest-zuidoost gerichte wegenis. Het huidige stratenpatroon is reeds herkenbaar. Vanaf de 20^e eeuw, met de inrichting van het Sint-Pietersstation, worden het plangebied en de omgeving stelselmatig opgenomen binnen het stedelijk weefsel. De spoorweg wordt ingericht als de Pintelaan en in de jaren '60 wordt de universiteitscampus ingericht. Op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw is te zien dat binnen de grenzen van het onderzoeksgebied twee rechthoekige structuren zijn afgebeeld. Op de orthofotosequentie is de huidige situatie herkenbaar vanaf het luchtbeeld van de jaren '80.

Op het onderzoeksgebied of directe nabijheid zijn geen archeologische waarden gekend. Vooral relevant voor het onderzoeksgebied, gelet op het vergelijkbare landschappelijk kader, zijn de waarnemingen bij de verscheidene onderzoekscampagnes op de terreinen rondom Flanders Expo. Deze site ligt ongeveer 2 km ten oosten van het huidige onderzoeksgebied, aan de overzijde van de Ringvaart, op het grondgebied van Sint-Denijs-Westrem. Sinds de jaren '80 vond hier onderzoek plaats naar aanleiding van de bouw Gentse expohallen op de terreinen van het toenmalige vliegveld. In het kader van de verdere ontwikkeling van de omgeving onder de noemer 'The Loop' werd sinds 2007 systematisch noodonderzoek uitgevoerd op het 145 ha grote terrein. Tijdens deze vele onderzoekscampagnes werden archeologische resten onderzocht van het finaal neolithicum tot en met WOII. Er werd een veelvoud aan bewoningssporen onderzocht die dateren vanaf de vroege Bronstijd, over de ijzertijd en Romeinse periode tot in de late middeleeuwen. Daarnaast werden ook funeraire resten van het neolithicum, bronstijd en de Romeinse periode onderzocht. Daarnaast is echter evenveel aandacht uitgegaan naar het grote aantal aanwezige relictten uit de 19^e en 20^e eeuw, toen het terrein in gebruik was als renbaan en militair oefenterrein. Tijdens de wereldoorlogen deed een deel van het terrein dienst als militair vliegveld. Een 2-tal kilometer ten noordoosten van het onderzoeksgebied, op iets lager gelegen terrein tegen de Schelde langs de Toemaattragel,



werden bij een proefsleuvenonderzoek in 2016 resten van laatmiddeleeuwse landindeling waargenomen, maar werden ook lithische artefacten gerecupereerd (CAI 215113). Rondom deze vindplaats aan de Toemaattragel, op het grondgebied van Ledeberg, zijn eveneens enkele cartografische indicatoren weergegeven van laatmiddeleeuwse hoeves en gekend militair erfgoed. De gekende waarden wijzen in de ruime omgeving op doorlopende menselijke aanwezigheid vanaf de steentijden waarbij bewoning en bewerking zich in eerste instantie concentreerde op de hoger gelegen terreinen langs de vallei van de Schelde en Leie. De lager gelegen terrein op de overgang naar de moergebieden langs de riviervalleien hebben ongetwijfeld een aanzienlijke aantrekkingskracht gehad op rondtrekkende gemeenschappen jager verzamelaars. Deze minder geschikte, nattere gebieden werden pas in ontginning gebracht onder toenemende bevolkingsdruk vanaf de late middeleeuwen.

Op basis van de beschikbare gegevens kan een trefkans inzake archeologisch erfgoed afgeleid worden. De verwachting bestaat uit zowel artefactenconcentraties als resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen. Tegenover deze verwachting op basis van landschappelijke factoren, cartografische gegevens en gepubliceerd onderzoek dient echter de huidige toestand van het onderzoeksgebied en de vermoede graad van verstoring in rekening gebracht te worden. De kans dat verder archeologisch onderzoek na de sloopwerken nog kan leiden tot wezenlijke kenniswinst wordt als zeer beperkt ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken aan campus 'De Sterre' wordt geen verder archeologisch onderzoek aanbevolen. Het voornaamste argument hiervoor is het feit dat de geplande werken integraal samenvallen met reeds bestaande infrastructuur en geen verdere uitgraving betreffen. Hoewel niet met zekerheid gesteld kan worden dat het bodemarchief ter hoogte van de aanwezige bebouwing en verharding is verstoord, kan redelijkerwijs wel aangenomen worden dat aanwezige leidingen, putten en funderingen hebben bijgedragen tot een versnipperd archeologisch archief.

Met betrekking tot eventueel aanwezige artefactensites kan logischerwijs wel aangenomen worden dat deze door de historisch gedocumenteerde bewerking en de constructiewerken in de 20^e eeuw bouwwerken in het verleden zijn vernield. Verder onderzoek in de vorm van archeologische boringen na de sloopwerken heeft dan ook geen zin. In het kader van archeologische resten van bewoning in de vorm van sporen wordt verder onderzoek door middel van proefsleuven evenzeer als weinig zinvol beschouwd. Vanwege de eerder beperkte oppervlakte van het onderzoeksgebied in combinatie met de verwachte mate van versnippering is de kans klein dat verder onderzoek nog kan leiden tot wezenlijke kenniswinst. Meer dan gefragmenteerde relictten die louter een indicatie vormen voor menselijke aanwezigheid in het verleden kan bij verder onderzoek in de vorm van proefsleuven niet verwacht worden. Vanwege dit gebrek aan kennispotentieel wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol ingeschat.

Uiteraard dient bij de uitvoering van de geplande werken gewezen te worden op de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.



1.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant de sloop van bestaande bebouwing en verharding aan de Pintelaan te Gent. Na de sloop wordt het terrein in gebruik genomen als grasveld. Hoewel op basis van het landschappelijk kader en de geplande werken uitgegaan kan worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed, zowel in de vorm van artefacten en sporen, wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol beschouwd. De geplande werken vallen integraal samen met de bestaande bebouwing en verharding, redelijkerwijs kan uitgegaan worden van een gedeeltelijk versnipperd bodemarchief waarbij, gezien de beperkte oppervlakte van het terrein, verder onderzoek niet zal leiden tot wezenlijke kenniswinst.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

